

Handläggare
Caroline Jevring
08-508 200 14

Till
Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd
2019-11-21

Handlingsplan för att förbättra arbetssituationen för barnskötare och förskollärare

Anmälningsärende

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningens tjänsteutlåtande läggs till handlingarna

Anders Carstorp
Stadsdelsdirektör

Karin Åberg
Avdelningschef

Sammanfattning på lättläst svenska

En plan har tagits fram för att göra arbetet bättre för förskollärare och barnskötare. I planen finns det olika förslag som ska göra det lättare för förskollärare och barnskötare att göra sitt jobb. Förslagen har kommit fram genom att förskollärare, barnskötare och chefer, från hela Stockholms stad, har fått svara på frågor om hur det är att arbeta i en förskola idag. Förslagen handlar bland annat om att:

- chefer behöver vara lätta att få tag på
- förskollärare och barnskötare behöver få tid att planera arbetet
- det ska vara tydligt vad barnskötare och förskollärare och har för uppgifter på jobbet

Förskolorna i Enskede-Årsta-Vantör ska nu börja använda olika delar av planen.

Bakgrund

2017 fick utbildningsnämnden i uppdrag av kommunfullmäktige att, i samråd med stadsdelsnämnderna, ta fram en handlingsplan för att förbättra arbetssituationen för förskollärare och barnskötare.

Ett projekt inleddes med utgångspunkt i frågorna:

1. Hur kan arbetssituationen förbättras för förskollärare och barnskötare?
2. Hur kan förskolan organisera sin ledningsorganisation för att främja det närvarande och pedagogiska ledarskapet?

I september 2018 påbörjades en kartläggning av nuläget i staden genom intervjuer och fokusgrupper med fem olika yrkesgrupper i stadens 14 stadsdelsförvaltningar (barnskötare, förskollärare, förskolechefer, avdelningschefer och HR-personal). Utifrån intervjuerna har en slutrapport och en handlingsplan tagits fram. Handlingsplanen har lämnats över till stadsdelsförvaltningarna och ska användas utifrån de förutsättningar som finns på respektive förvaltning, förskoleenhet eller förskola. Syftet med handlingsplanen är att den långsiktigt ska bidra till att skapa de förutsättningar som förskolans medarbetare behöver för att kunna fokusera på sitt uppdrag. Förskollärare och barnskötare ska uppleva att de har en god arbetssituation.

Ärendet

Målet med projektet och handlingsplanen var att ta fram åtgärder för att förbättra arbetssituationen för förskollärare samt för hur förskolan kan organisera sin ledningsorganisation. De långsiktiga målen är att:

- Fler barnskötare och förskollärare upplever att de har en bra arbetssituation
- Personalomsättningen minskar genom att fler barnskötare och förskollärare stannar längre på sina arbetsplatser och i staden
- Minskad sjukfrånvaro bland förskollärare och barnskötare
- Ökad andel legitimerade förskollärare i staden

Inför arbetet med handlingsplanen har projektet tagit del av statistik och rapporter om förskolan. En utmaning som förskolan har, är att det ställs ökade krav på kunskap och kompetens, samtidigt som tillgången på förskollärare har minskat de senaste åren. Rapporten tar också upp att förskollärare är överrepresenterade i försäkringskassans nationella sjukskrivningsstatistik.

Totalt har 42 fokusgrupper och 28 enskilda intervjuer genomförts inför arbetet att ta fram en handlingsplan.

Slutrapporten och handlingsplanen färdigställdes i maj 2019. Handlingsplanen beskriver 10 fokusområden. Områdena har återkommande beskrivits som dilemman i barnskötares och förskollärares vardag, i de genomförda intervjuerna och fokusgrupperna:

1. Grundläggande förutsättningar,
2. Närvarande ledarskap
3. Tydliga roller och ansvar
4. Minska på praktiska arbetsuppgifter
5. Chefsutbildningar & mentorskap
6. Frånvarohantering
7. Inskolningar
8. Introduktion av nyanställda
9. Verksamhetsutveckling
10. Hälsa

Fokusområdena går in i varandra och en åtgärd kan innebära förbättringar inom flera områden. För att höja kvalitén i förskola behöver det vara ett samspel mellan områdena.

Handlingsplanen ska ses som en del i stadsdelsförvaltningens, enheternas och förskolornas systematiska kvalitetsarbete och arbetsmiljöarbete. Rapporten framhåller också att det behöver skapas utrymme för dialog för att förstå orsaker och samband till de dilemman som beskrivits. Det handlar dels om dialog mellan barnskötare, förskollärare, biträdande rektorer, rektorer samt annan personal och dels mellan verksamheterna och stadsdelsförvaltningen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelning förskola.

Förvaltningens kommentarer

Avdelning förskola och respektive förskoleenhet kommer att arbeta med handlingsplanens fokusområden i det systematiska kvalitetsarbetet och arbetsmiljöarbetet. Handlingsplanen kommer löpande att behandlas och följas upp i den fackliga samverkansgruppen. En del åtgärder, utifrån handlingsplanen,

kommer att vara gemensamma för alla förskoleenheter i stadsdelsområdet, medan andra kommer vara specifika för respektive enhet. Till att börja med kommer fokus vara på åtgärder som handlar om organisation, struktur och roller. Handlingsplanen kommer inledningsvis att tas upp med rektorerna, biträdande rektorer och i den fackliga samverkansgruppen.

Barnkonsekvensanalys

I slutrapporten framkommer att alla områden i handlingsplanen bedöms gynna barnen i förskolorna, då de ska leda till högre kvalitet i verksamheterna. Projektets bedömning är också att en bättre arbetssituation för förskollärare och barnskötare gynnar barnen. Förvaltningen instämmer i denna bedömning.

Jämställdhetsanalys

Barnskötare och förskollärare är kraftigt kvinnodominerade yrken (enligt SCB är cirka 97 % de årsarbetande förskollärarna kvinnor, och samma siffra gäller för barnskötare). Enligt rapporten till handlingsplanen är förskollärare överrepresenterade i försäkringskassans nationella sjukskrivningsstatistik. Sjukskrivningar är generellt sett, också högre bland kvinnor. Nedan tabell från SCB, visar sjukpenningtalet¹ uppdelat på ålder och kön.

Sjukpenningtalet efter ålder 2018²

	Kvinnor	Män
16-19	0,3	0,2
20-29	6,6	3,4
30-39	13,7	6,3
40-49	15,6	6,9
50-59	17,7	10,2
60-64	17,2	12,8
Samtliga	12,8	6,7

Mot bakgrund av det är handlingsplanen viktig ur ett jämställdhetsperspektiv. Ett av de långsiktiga målen med projektet och handlingsplanen är att minska sjukfrånvaron bland förskollärare och barnskötare.

¹ Sjukpenningtalet är ett mått på sjukskrivningarnas omfattning och anger antalet dagar per person om alla sjuk- och rehabiliteringspenningdagar under ett år slås ut på alla försäkrade individer.

² <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/levnadsforhallanden/jamstallldhet/jamstallldhetsstatistik/pong/tabell-och-diagram/indikatorer/jamstallld-halsa/>

Bilaga

Slutrapport med handlingsplan – för förbättrad arbetssituation för
barnskötare och förskollärare.